

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Vår dato: 15.09.2021

kopi: postmottak@oed.dep.no; post@mfa.no; postmottak@nfd.dep.no,
postmottak@kld.dep.no

Fit for 55 og innføring av grensetilpasningsmekanisme

Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) viser til Finansdepartementets invitasjon til å gi innspill til innføring av grensetilpasningsmekanisme (CBAM) i EUs Fit for 55-pakke. NHO vil også gi innspill til de øvrige av Europakommisjonens høringer av Fit for 55 pakken som er vesentlig for både klimamålsetninger og EUs grønne vekstrategi, og vi vil understreke at alle direktivene må sees i sammenheng slik at det er konsistens både i målsettinger, politikktutforming og virkemidler.

EUs energi- og klimapolitikk er avgjørende for norsk næringsliv og krever særskilt tett og aktiv oppfølging fra norske myndigheter. NHO støtter EUs klimaambisjoner for 2030 og 2050, og at Norge deltar i klimadugnaden der måloppnåelsen gjennomføres med harmonisert felleseuropeisk innsats for å sikre like konkurransevilkår i Europa.

Omstillingen til et lavkarbonsamfunn er krevende, men innebærer også store muligheter for norsk næringsliv som er godt posisjonert for å bidra på svært mange av de løsningene som er påkrevd. Samarbeid på tvers av landegrenser og sektorer, og mellom næringsliv og myndigheter vil være avgjørende.

Om innføring av en grensetilpasningsmekanisme

Med høyere klimaambisjoner blir det stadig viktigere å sikre like konkurransevilkår globalt. Tilstrammingene i EUs kvotemarked som følge av økte klimaambisjoner mot 2030 og høyere kvotepriser gjør at europeisk industri står ovenfor helt andre rammebetingelser enn konkurrenter utenfor Europa. Ambisjonen om å legge klimakostnader på import slik at man ikke får karbonlekkasje er en god intensjon. Det er positivt at EU jobber med å utvide virkeområdet for karbonprising, og at utfordringene med karbonlekkasje for europeisk industri tas på alvor. Det er også positivt at EU-kommisjonen legger opp til en CBAM som baserer seg på faktiske utslipp på installasjoner i tredjeland, og at utslipp må dokumenteres og verifiseres.

Det er likevel komplisert å utforme en karbonskatt på import som gir de ønskede virkningene. CBAM skal være en erstatning for dagens karbonlekkasjevirkemidler. CBAM skal omfatte stålproduksjon, aluminium, mineralgjødsel, sement og elektrisitet, og berører dermed viktige norske industrisektorer. At CBAM utformes slik at det blir et velfungerende rammeverk er derfor svært viktig for norsk konkurranseutsatt industri.

På grunn av forskjellene mellom utslipp knyttet til strømforbruk og europeisk industris CO₂-kostnader i strømforbruket, som er basert på marginal prissetter i kraftmarkedet og ikke faktiske utslipp, mener vi at CBAM ikke kan være noen erstatning for dagens CO₂-kompensasjonssystem. Vi mener derfor det er positivt at indirekte utslipp ikke er med i CBAM i første omgang og at CO₂-kompensasjonsregelverket inntil videre ikke blir berørt.

Noen grunnleggende problemer ved CBAM er fortsatt uløst i Kommisjonens forslag:

- Ved å fjerne dagens frikvoter i ETS vil produksjonskostnadene for europeiske produsenter øke. Utenfor Europa ilegges ikke konkurrentene samme karbonpris. Det gjør at europeiske produsenter som eksporterer til tredjeland mister konkurransevne på grunn av høyere produksjonskostnader, også selv om de europeiske produktene har et lavere karboninnhold. For å løse dette problemet har næringslivet tatt til orde for en tilbakebetaling av CO₂-kostnaden for eksport. En slik tilbakebetaling ville medført likebehandling av europeiske og utenlandske produsenter. Slik tilbakebetaling er ikke tatt inn i CBAM-forslaget.
- En karbonskatt kan gi incentiver for utenlandske produsenter å redusere sitt karboninnhold eller få lavere tollsats hvis de vil selge produktene sine på det europeiske markedet. En slik effekt ville være positiv for klimaet. Men en karbonskatt gir også land incentiver til å eksportere de grønneste produktene til EU uten å endre det totale karbonfotavtrykket i produksjon. En slik omgåelse vil medføre at CBAM ikke før noen effekt på globale CO₂-utslipp. I stedet blir det en risiko for at Europas egne lavkarbonprodukter blir utkonkurrert mens utslippene knyttet til industri i den øvrige verden øker.
- Kommisjonens forslag er å innføre CBAM på råvarer og produkter av rent metall. En karbonskatt på kun deler av verdikjeden øker kostnadene for produsentene som kjøper disse materialene i Europa som innsatsmateriale til for eksempel bygningsindustrien og bilprodusenter. Dette gjelder både metaller og kjemikalier. Samtidig vil man kunne importere disse produkter fra tredjeland som ikke har samme økte produksjonskostnad og som heller ikke vil bli omfattet av noen prisøkning i Europa siden det ikke legges karbonskatt på dem. Dette medfører at europeiske produsenter lenger ned i verdikjeden får økte kostnader, men ikke økt salgspris. Tapte konkurransevne for disse produsentene gir både redusert produksjon i Europa og negative etterspørselseffekt for produsentene av primærmaterialer.

Det er derfor svært viktig at CBAM innføres gradvis og med nøye vurdering av virkningene for næringslivet. Før CBAM innføres skal det være en testperiode i årene 2023-2025. Innsamlet data i perioden vil være grunnlaget for hvordan CBAM anvendes og hvilke kostnadmessige konsekvenser ordningen får. Konklusjonen fra denne perioden må få betydning for den videre implementeringen av CBAM. Hvis det viser seg at innsamlet data er utilstrekkelig, ikke lar seg verifisere i tilstrekkelig grad eller det er behov for mer tid til å bygge opp administrativ kapasitet så må innføring utsettes til de administrative utfordringene er løst. I tillegg bør det gjøres en egen vurdering av hvordan de økonomiske virkningene av CBAM forventes å slå ut for næringslivet, og om CBAM kan være en fullgod erstatning for dagens system med frikvoter i ETS. Det er helt avgjørende at norske myndigheter følger dette arbeidet tett og ivaretar norske interesser.